

Regionernes Videncenter for
Miljø og Ressourcer

INDHOLD

- 2 Leder
- 3 Udtagning af poreluft ved
hjælp af underboringer
- 6 DSP branchemøde
- 8 Kort info
- 9 En stor chance for Danmark
- 10 Testfaciliteter til innovative
løsninger
- 11 Artikelovervågning
- 26 Kalender

Morten Sørensen
3529 8183
mso@regioner.dk

Kit Jespersen
3529 8185
kij@regioner.dk

Christian Andersen
3529 8175
can@regioner.dk

Peter Steffen Rank
3529 8158
psr@regioner.dk

Jordforurening.info

14

NY SLAGKRAFTIG KONSTELLATION

Fredag den 21. november annoncerede Danske Regioner og Kommunernes Landsforening (KL), at der er planer om at fusionere for at skabe en ny fælles organisation for det decentrale Danmark.

Hvis planerne bliver til virkelighed, vil de to organisationers sekretariater fysisk smelte sammen den 1. august 2016, og den politiske overbygning skal være på plads 1. januar 2018. Forventninger er, at sammenlægningen bliver en realitet, idet de færreste har fantasi til at forestille sig, at planerne ikke har bred opbakning i baglandet, inden de lanceres på et pressemøde.

Efter offentliggørelse af fusionsplanerne er debatten om regionernes fremtid naturligt nok blusset op igen, og der gættes livligt på, om fusionsplanerne er det første skridt på vejen til at nedlægge regionerne, eller det tværtimod er en styrkelse af regionerne, og en sikring af deres fremtid – ingen ved det reelt.

Der er således ikke planer om at ændre på opgavefordelingen mellem regionerne og kommunerne, men en ny samlet organisation vil kunne indgå konstruktivt i debatten om udviklingen i den offentlige sektor.

Vores erfaringer med arbejdet på jordforurenings- og råstofområdet viser, at det giver rigtig god mening at arbejde tæt sammen med kommunerne for at opnå de bedste miljømæssige løsninger. Regionerne bruger en væsentlig del af deres ressourcer på at sikre danskernes drikkevand, og regionernes undersøgelse og oprydning af de forurenede grunde skal spille sammen med kommunernes indsats for grundvandsbeskyttelse gennem udarbejdelse af indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse, ligesom varetagelsen af beskyttelsen af overfladevand skal ske i et samspil mellem myndighederne på området.

Tilsvarende er der på råstofområdet behov for, at der er et godt og gnidningsfrit samarbejde mellem regioner og kommuner, for at det skal lykkedes at indvinde råstofferne på den mindst belastende måde under hensyntagen til de mange plan- og miljømæssige interesser, der er på området.

Mange regioner har allerede i dag et tæt samarbejde med kommunerne i form af mere eller mindre formelle samarbejdsfora på bl.a. jord- og grundvandsområdet, og en sammenslutning af Danske Regioner og KL vil i højere grad kunne understøtte disse lokale/regionale samarbejder.

At regionerne og kommunerne i en fælles ny organisation for det decentrale Danmark kan befrugte hinandens synspunkter og stå sammen mod øget centralisering af beslutningsprocesserne kan kun være en fordel, der vil styrke interessevaretagelsen. Med et citat fra Pink Floyds 'The Wall' vil vi sige 'Together we stand – divided we fall' – vi er klar!

Udtagning af poreluft ved hjælp af underboringer

Nyudviklet borehoved til underboringer gør det muligt at udtage poreluft helt op under gulvet på bygninger eller andre anlæg.

af Christian Buck
crb@cowi.dk

Nu behøver du ikke mere at gennembore gulve for at udtage poreluft under bygninger. Ved hjælp af den nyudviklede 'Snuden', er det blevet muligt at udtage poreluft helt op under gulvene på bygninger og andre anlæg ved hjælp af underboringer.

Region Hovedstaden har med støtte fra Naturstyrelsen udviklet et nyt udstyr, som gør det muligt at udtage poreluftprøver fra styrede underboringer, som horisontalt kan føres ind under den bygning eller lignende der ønskes undersøgt. Ved anvendelse af det nye udstyr minimeres de vanskeligheder og gener for grundejere, der tidligere har været med at få adgang til målepunkter i bygningerne, gennembrydning af gulv mv.

COWI har ledet den praktiske del af udviklingsprojektet, der er udført i samarbejde med Kjul & Co ApS – Task Force Engineering og Entreprenør Jacob Post ApS. Sidstnævnte har i flere år udført underboringer bl.a. til udtagning af jordprøver i forbindelse med forureningsundersøgelser. Metoden og det udviklede borehoved til poreluftprøver er patenteret af Entreprenør Jacob Post ApS.

*Underborings-
maskine der
anvendes til
fremføring af
borehovedet.*

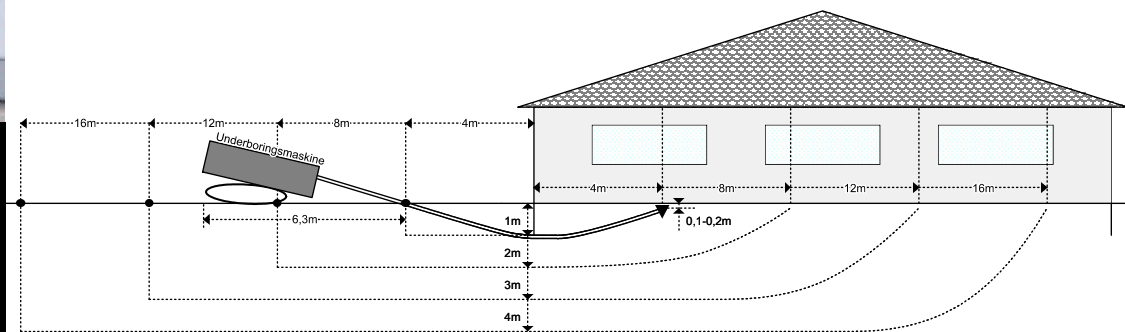
Med det nye udstyr kan der i flere punkter udtages poreluftprøver, uden at det udviklede borehoved skal trækkes retur mellem prøvetagningerne. Dette muliggør udtagning af i ca. 15 prøver pr. dag.

Tests har vist, at udstyret i den nuværende konfiguration har en rækkevidde på mellem 30-40 m horisontalt i normal fyldjord, mens den vertikale rækkevidde afhænger meget af de geologiske lag. Ved test af udstyret opstod der problemer i et hårdt lag ca. 8 m u.t.

Snuden er yderst velegnet til feltscreeninger i forbindelse med kortlægning af jordens indhold af flygtige stoffer under bygninger og andre anlæg. Ved prøvetagningen suges der poreluft ud fra udvalgte punkter, hvorefter poreluften kan analyseres med instrumenter efter eget valg. Dette kan eksempelvis være en PID- måler, gaskromatografer eller gasmålere for specifikke gasser.

Med en rækkevidde på 30-40 meter er den nye metode meget fleksibel i forhold til hvor prøverne kan udtages og hvor riggen kan placeres. >

Efter fremføring af borehovedet udtages poreluften ved fremføring af et poreluftspyd der skydes ud gennem fronten af borehovedet og ind i den intakte jord.

Metoden har vist sig at fungere godt i fyld og sandlag og fungerer ligeledes i ler, dog med den begrænsning at det ofte ikke er muligt at udtage poreluftprøver i ler grundet lerets tæthed.

Detaljerede oplysninger om udstyret og udviklingen af dette udkommer ultimo 2014 i en rapport fra naturstyrelsen.

Udstyret kan rekvireres af både private og offentlige aktører. Rekvirering af udstyret sker ved henvendelse til Entreprenør Jakob Post ApS på telefon 2617 9885

DSP BRANCHEMØDE

Af af Nanna Rørbech,
naroe@mst.dk
og Christian Andersen,
can@regioner.dk

Danish Soil Partnership (DSP) har været i gang et års tid, og vi vil gerne informere om, hvad der er nået, og hvad du kan bruge partnerskabet til. Det er også tid til en diskussion af, hvad vi fremover gerne vil, hvordan partnerskabet kan organiseres, og hvordan den brede private sektor kan indgå. Derfor inviterer partnerskabet branchen til møde i Miljøstyrelsen. Kom og hør om partnerskabet og giv dit besyv med.

DSP er et offentligt-privat partnerskab for den danske jordforureningssektor. Partnerskabet er et samarbejde mellem virksomheder i jordbranchen, Danske Regioner og Miljøstyrelsen.

Initiativet blev startet i efteråret 2013, og der er siden foregået et arbejde med at profilere og beskrive branchen, som kan anvendes i markedsføringsøjemed. Der er lavet et samlet white paper over branchens aktører, og et netværk af regionale testgrunde og emnet jordforurening indgår nu i State-of-greens ressource tours. Der har været holdt ATV-møder om, hvordan man søger udviklingsmidler, og Region Hovedstaden og Region Midtjylland arbejder begge på at få Danmark ind på det kinesiske marked.

Med denne indsats er det lykkedes at gøre omverdenen opmærksom på teknologiske, grønne muligheder i den danske jordbranche. Det er primært aktører med teknisk baggrund, som partnerskabet er nået ud til. Aktører inden for salg og markedsføring virker i mindre grad opmærksomme på DSP og det forretningsmæssige potentiale. Det er med denne målgruppe i sigte, at partnerskabet ønsker at samle beslutningstagerne i branchen til et gå hjem møde i Miljøstyrelsen den 26. februar 2015 fra kl. 15.00 til kl. 19.00. Formanden for DSP, Kristian Johnsen, vice-direktør i Region Hovedstaden, vil lede mødet.

**Miljøstyrelsen
den 26. februar 2015
fra kl. 15.00 til kl. 19.00.**

Formålet med branchemødet vil være at diskutere, hvordan partnerskabet på længere sigt kan organiseres, hvad det kan foretage sig, og hvordan private firmaer kan medvirke som en aktiv part. Der vil samtidig blive gjort status over afsluttede og i gangværende aktiviteter, og forslag til nye aktiviteter præsenteres.

DSP er i dag finansieret halvt af Miljøstyrelsen og halvt af regionerne – indtil videre for en to årig periode frem til udgangen af 2015. Sekretariatet er lagt i Videncenter for Miljø og Ressourcer, der også har lånt partnerskabet sit logo. Styregruppen består af Miljøstyrelsen, regionerne, FRI, Dansk Miljøteknologi, ATV Jord og Grundvand og Innovations netværket for Miljøteknologi. Der er desuden nedsat et fagpanel med eksperter fra branchen.

Der bliver informeret yderligere om det nærmere program her:

Danish Soil Partnership - www.danishsoil.org
Linkedin - <https://www.linkedin.com/groups/Danish-Soil-Partnership-7487244/about>

Se i øvrigt en beskrivelse af partnerskabet her:

Miljøstyrelse ecoinnovation,
<http://ecoinnovation.dk/mudp-indsats-og-resultater/partnerskaber-om-miljoeteknologi/nuvaerende-partnerskaber/danish-soil-partnership/>

Fortsættelse af grundvandskortlægningen

Naturstyrelsen har sendt et lovforslag i høring, hvori de forslår at forlænge grundvandskortlægningen og udarbejdelse af de kommunale indsatsplaner til 2020 - dog i reduceret omfang. Forslaget lægger ikke op til ændringer i opgaveplaceringen, og fremadrettet ses hovedformålet som at kortlægge de nye OSD områder, der måtte udlægges. Ikke som at vedligeholde og nyttiggøre det eksisterende datagrundlag. Lovforslaget er i høring frem til den 7. januar 2015 og kan ses her: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/42260>

White Paper: A common ground for clean soil...

...Er en kortlægning af den danske jordforureningsbranche. I alt har 82 virksomheder og institutioner bidraget til folderen, der for første gang på engelsk giver et samlet overblik over sektoren. Særlige afværge- og analysemetoder fremhæves, og der gives et kort overblik og Danmarks systemiske tilgang inklusive den offentlige indsats. I et appendiks er der en oversigt over, hvilke virksomheder der laver hvad samt de vigtigste vidensinstitutioner. Publikationen er lavet CLEAN i samarbejde med State-of-green, Innovationsnetværk for Miljøteknologi og DSP, og den kan ses på disses hjemmesider. Publikationen vil fremover indgå som en del af den samlede markedsføring af Danmarks miljøteknologi.

*Alle læsere
ønskes en rigtig
glædelig jul
og et godt nytår!
På gensyn i 2015!*

EN STOR CHANCE FOR DANMARK

Af Mia Rosman,
mia@regionh.dk,
Camilla Maymann Christiansen,
cmc@regionh.dk

AquaConsoil er Europas største jord- og grundvandskonference, og til næste år er København værtsby. Op mod 1.000 eksperter fra hele verden forventes at deltage, så det er en sjælden lejlighed til at vise Danmarks førerposition frem på dette område. Et succeskriterium for konferencen må være, at så mange som muligt ser, at her er der noget at komme efter, at de skaber kontakter, og at de kommer igen.

Meget af konferencens faglige indhold fastlægges af en videnskabelig komite, men det der desuden kan gøre konferencen til noget særlig, er alt det der sker udenom: velkomst, ekskursioner, minikurser, get-togethers. Det er ofte ved alle den slags små arrangementer, at kontakter skabes. Derfor har de danske værter indført en vidensdelingsgruppe. Gruppen skal komme med indspil til alle disse sideløbende aktiviteter, samt til indhold og form på de enkelte sessioner værtskabet råder over. Vidensdelingsgruppen består af i alt 12 repræsentanter fra miljøstyrelsen, naturstyrelsen, tre regioner, en kommune, en rådgiver, samt adskillige forskningsinstitutioner.

Region Hovedstadens Vækstforum har bevilliget 2,5 millioner til AquaConsoils afholdelse, og Region Hovedstaden og ATV jord og grundvand støtter op om det samlede arrangement. Men der mangler stadig en sponsor til en fest og en middag. Det er netop en ting, der udover det faglige indhold, er vigtigt for en succesfuld conferenceoplevelse. Vidensdelingsgruppen vil derfor i den nærmeste fremtid hverve sponsorer til denne del af begivenheden.

ATV Jord og Grundvand har med opbakning fra Region Hovedstaden vundet værtskabet af AquaConSoil 2015: 13th International UFZ-Deltares Conference on Sustainable Use and Management of Soil, Sediment and Water Resources.

Konferencen holdes på Bella Center i København den 8.-12. juni 2015.

Der er tale om Europas største conference inden for jord og grundvand, hvor mellem 800 og 1.000 fagfolk fra hele verden forventes at deltage.

De faglige temaer på konferencen er:

1. Jord- og grundvandsforurening
 - a. Monitoring
 - b. Risikovurdering og -styring
 - c. Afværgemetoder og -strategier
 - d. Regionale strategier for grundvandskvalitetssikring
2. Genanvendelse af forurenede jord og grundvand
3. Styring af (konkurrerende) aktiviteter i undergrunden
4. Undergrundens rolle i klimatilpasning

www.aquaconsoil.org

Projekt om
vandrensning
på Region
Hovedstadens
testgrund
Innovations-
garagen.

TESTFACILITETER TIL INNOVATIVE LØSNINGER

Af Jan Holmegaard Hansen,
jah@cowi.dk, og
Christian Andersen,
can@regioner.dk

Det nationale vandtestcenter består af et netværk af faciliteter rundt om i landet, hvor virksomheder kan teste deres teknologier på vandområdet. På den måde minder det om det regionale netværk af testgrunde. Den 25. februar afholdes et fælles netværksmøde for teknologiudviklere med det formål at skabe innovative løsninger indenfor vandbehandling.

Danish Soil Partnership (DSP) og Det Nationale Vandtestcenter (NVTC) arbejder begge på at fremme innovationen af teknologier for virksomheder, som kan skabe vækst, arbejdspladser og eksport samt medvirke til en grøn omstilling.

Derfor har DSP og NVTC besluttet at afholde to fælles netværksmøder, hvor vandrensning og innovative løsninger er blandt de centrale emner. Det første netværksmøde afholdes d. 25. februar, 2015 på Teknologisk Institut i Aarhus. Det næste netværksmøde forventes afholdt i april 2015 i Skovlunde i Innovationsgaragen på Region Hovedstadens testgrund.

Det er formålet med netværksmødet at samle kreative og innovative kræfter inden for vandbehandling og jord- og grundvandsområdet for at diskutere nye innovative teknologier til vandrensning. Der vil være særlig fokus på at finde innovative løsninger, der kan fjerne miljøfremmede stoffer fra vand. Mødet tager udgangspunkt i de to programmers hidtidige erfaringer med vandinnovation, de fælles berøringsflader fremlægges og diskuteres, og der vil blive kikket fremad med henblik på at identificere nye kreative ideer til fremme af innovationen på vand- og forureningsområdet. I jordforureningsbranchen har vi ofte set os selv som en del af den større vandsektor, og vi har da også et stort overlap blandt de firmaer og organisationer, som agerer på området. Ennemæssigt er der et sammenfald, når det kommer til vandbehandling, arsen, okker, pumpestrategier, anvendelse af sekunda- eller afværgvand og kulfiltrering samt mulige alternativer til dette.

Se mere information om testfaciliteter og mødet den 25. februar på
www.vandtestcenter.dk eller www.danishsoil.org

Af Jan Petersen, freelancer

Ved hurtigt at skimme denne liste igennem får du et overblik over, hvilke artikler der for nyligt har været bragt i danske tidsskrifter inden for vores fagområde. Hermed er der skabt en hurtig indgang til ny inspiration m.m. For overskuelighedens skyld er artiklerne ordnet i emner.

1. Jura, økonomi og politik

Bekendtgørelse om anvendelse af Natur- og Miljøklagenævnets digitale selvbetjeningsløsning, BEK nr. 1125 af 16/10/2014

Bekendtgørelsen fastsætter, at forvaltningsmyndighederne som udgangspunkt skal anvende digital selvbetjening ved videresendelse af klager til Natur og Miljøklagenævnet samt ved den efterfølgende kommunikation med Natur- og Miljøklagenævnet.

Bekendtgørelsen trådte i kraft den 23. oktober 2014.

Læs mere på retsinfo.dk

Vejledning om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg, VEJ nr. 9858 af 03/11/2014

Vejledningen indeholder en beskrivelse af, hvilke krav der stilles til drikkevandets kvalitet og hvordan der føres kontrol med vandkvaliteten. Der indgår en beskrivelse af de forskellige kontroller og hvor ofte de skal foretages, og det er gennemgået i hvilke tilfælde kontrollen kan nedsættes eller for nogle stoffers vedkommende helt undlades.

Af Naturstyrelsen, 2014 (ISBN nr. 978-87-7091-565-6).

Læs vejledningen på nst.dk

Byggeloven finder (stadig) anvendelse på indeklimate problemer fra jordforurening

For mere end 5 år siden afsagde Vestre Landsret dom i sagen om en grundejers forpligtelse til at sikre indeklimaet i en bolig som følge af især byggelovens § 14. Grundejer tabte sagen i byret og landsret, men der blev bevilget adgang til at prøve sagen ved Højesteret – en prøvelse, der aldrig fandt sted, da Region Syddanmark fandt midlerne til en offentligt finansieret indsats, og grundejer manglede derfor retlig interesse, da sagen endelig skule for hovedforhandles i Højesteret. Vi fik derfor aldrig Højesterets stillingtagen til problemstillingen. Formålet med artiklen, der i øvrigt er skrevet af advokaten, der førte sagen for Fredericia Kommune, er at minde kommuner og regioner om den retsstilling, der er gældende efter landsrettens dom.

Af J. Brandt (Bech-Bruun advokatfirma), Tidsskrift for Miljø nr. 8, august 2014, s. 251-254 (ISSN nr. 1603-8398).

Spørgsmål til Miljøministeren

§ 20-spørgsmål [S1830](#) (17/9) om oprensning af Høfde 42 efter Cheminova-salg.

2. Nye forureningsstoffer

Screeningsundersøgelse af udvalgte PFAS-forbindelser som jord- og grundvandsforurening i forbindelse med punktkilder

Det overordnede formål med dette projekt har været at afklare, om punktkildeforurening med PFAS-forbindelser i jorden forekommer i grundvandet. Der er identificeret 5 brancher/aktiviteter, hvor der er en forventet risiko for PFAS-forurening, nemlig brandøvelsespladser, forkromningsindustri, tæppeindustri, malingsindustri og fyld-/lossepladser. Niveaue varierer fra få til tusinde ng/l. Stofferne er således til stede i det danske grundvand nær særlige brancher/aktiviteter, primært brandøvelsespladser. Det har i dette projekt ikke været muligt at undersøge alle potentielle brancher, og det er ikke vurderet, hvorvidt PFAS-forbindelserne udgør en risiko for grundvand, der bruges til drikkevand.

Af K. Tsitonaki, T.S. Jepsen og T.H. Larsen (Orbicon A/S), Miljøprojekt nr. 1600, 2014 (ISBN nr. 978-87-93178-96-0).

Læs mere på mst.dk

Environmental fate and behaviour of nanomaterials - new knowledge on important transformation processes

Rapporten gennemgår den eksisterende viden om de processer, der er bestemmende for nanomaterialers miljøskæbne, og angiver hvor der er behov for mere viden.

Af N.B. Hartmann, L.M. Skjolding, S.F. Hansen, J. Kjølholt, F. Gottschalck og A. Baun, Environmental Project No. 1594, september 2014 (ISBN nr. 978-87-93178-87-8). Læs mere

på mst.dk

3. Pesticider

Control of Pesticides and Biocides 2013

Rapporten, der er skrevet på engelsk, beskriver den analytisk kemiske kontrol af biocid- og pesticidprodukter på det danske marked udført i 2013 af den danske Miljøstyrelses Kemikalieinspektion. Prøver fra udvalgte typer af bekæmpelsesmidler er blevet indsamlet og analyseret for at verificere, om indholdet af de respektive aktivstoffer er i overensstemmelse med det deklarerede indhold. Der blev undersøgt i alt 26 bekæmpelsesmidler. Indholdet af aktivstoffet i 2 af de analyserede produkter var ikke inden for den accepterede tolerance, der er fastsat i bekendtgørelsen om bekæmpelsesmidler.

Af E. Jacobsen, L.F. Poulsen, N. Bernth, U. Christensen, I. Christensen og G. Kastorp (Teknologisk Institut), Environmental Project No. 1607, 2014 (ISBN nr. 978-87-93283-08-4).

Læs mere på mst.dk

4. Afværge

Screeningsmodel for afværgestrategi på oplandsskala
I rapporten er beskrevet et screeningskoncept bestående af en trinvis metode, der kan anvendes til at vurdere hvilken afværgestrategi, der redder mest grundvand for pengene indenfor et givent grundvandsområde. Metodikken kan indgå som et værktøj i den større ramme for risikovurdering og prioritering af den offentlige indsats overfor grundvandstruende forureninger i Danmark. Den udviklede metodik kan give et overblik over grundvandsressourcens aktuelle trusselniveau og give en overordnet beskrivelse af effekten af forskellige afværgetiltag, beregnet som den reddede mængde grundvand for en given investering.

Af N.D. Overheu, T.H. Larsen og N. Tuxen (Orbicon A/S). Miljøprojekt nr. 1581, oktober 2014 (ISBN nr. 978-87-93178-69-4). Læs hele rapporten på mst.dk

Nationalt netværk af testgrunde

Til udvikling og demonstration af undersøgelses- og oprensningmetoder på jord- og grundvandsområdet har Danish Soil Partnership udgivet en pjece med en beskrivelse af de forskellige danske testgrunde. Formålet er at gøre grundene tilgængelige for miljøteknologiske virksomheder, entreprenører og rådgivere samt forsknings- og undervisningsinstitutioner. Desuden er det hensigten at etablere et udstillingsvindue til udlandet for danske løsninger på jordforureningsområdet. Det nationale netværk af testgrunde er etableret for at tilskynde og facilitere udvikling, demonstration og markedsmodning af nye teknikker til undersøgelse og oprensning af jord- og grundvandsforurening – med særlig fokus på konkurrencedygtige og omkostnings- og ressourceeffektive løsninger.

Pjecen er udgivet både på dansk og engelsk. Af Danish Soil Partnership, 2014. Læs mere på jordforurening.info

5. Risikovurdering

Klimaforandringernes indflydelse på risikovurdering af lossepladser - opsamlingsnotat efter workshop

Klimaforandringer kan ændre resultaterne af de risikovurderinger, som bliver udarbejdet som beslutningsgrundlag for regionerne indsats overfor de lossepladser, der truer overfladevand. Bl.a. kan klimaforandringerne ændre på spredningen af forurening fra lossepladserne via grundvand til vandløb, søer og havet. Miljøprojektet giver bud på, hvad klimaforandringer betyder for den fremtidige forureningsudvaskning fra lossepladser og hvilken effekt det kan have på overfladevand (vandløb). Projektets gennemgang af betydende elementer, processer samt relevante metoder giver en beskrivelse af, hvordan en screening af et evt. fremtidigt ændret risikobillede kan udføres i praksis.

Af N.D. Overheu, N. Tuxen (Orbicon A/S), T. Korsgaard (Region Syddanmark), R. Johnsen (Region Midtjylland) og A.T. Sonne (DTU), Miljøprojekt nr. 1598, september 2014 (ISBN nr. 978-87-93178-93-9). Læs mere på mst.dk

ATV-mødet "Risikovurdering og prioritering af grundvandstruende jordforureninger"

De metoder, der anvendes til risikovurdering og prioritering af grundvandstruende forureninger, er afgørende for det antal af grunde, der skal håndteres i regionernes grundvandsindsats, og i sidste ende for mængden af grundvand, der reddes fra forurening. På mødet blev der bl.a. talt om fremtidens indvinding, om opsporing af pesticidpunktkilder, og om nye tanker og metoder til risikovurdering og prioritering af grundvandstruende jordforureninger, herunder hvornår det kan betale sig at bevare en ressource.

Abstractsamling fra ATV Jord og Grundvands møde den 6. november 2014 kan downloades på atv-jord-grundvand.dk

6. Geologi og hydrogeologi

Hvad skal der ske med de 67 øre?

Politikerne har taget hul på diskussionen om, hvad der skal ske med den øremærkede afgift (67 øre/m³ vand), som har finansieret grundvandskortlægningen, for om halvandet år er det arbejde overstået. På trods af at store områder endnu ikke er kortlagt, har Naturstyrelsen nemlig oplyst, at arbejdet vil være færdigt ved udgangen af 2015. I artiklen er det beskrevet, hvordan nogle af pengene skal bruges til kommunernes opgave med at lave indsatsplaner, mens andre skal bruges til at vedligeholde databasen med grundvandsoplysninger og eventuelt justere grundvandskortlægningen. Artiklens forfatter angiver, hvordan FVD mener, at de resterende ca. 100 mio. kr. årligt, kan anvendes. I den forbindelse nævnes blandt andet oprensning af forurenede grunde samt sløjfning af gamle borer og brønde.

Af O. Wiil (FVD), Vandposten nr. 195, september 2014, s. 22-23.

7. Råstoffer

Stevns Klint - ny dansk verdensarv

Stevns Klint blev i 2014 optaget på UNESCOs verdensarvsliste. Det er særligt lagene hen over Kridt-Tertiær-grænsen, der har været centrale for udpegningen. De omfatter bl.a. Fiskerler-laget, der indeholder de karakteristiske elementer fra den globale massedød. Tilstedeværelsen af et unormalt højt indhold af grundstoffet iridium i Fiskerleret vurderes at skyldes et asteroidenedslag i Mexico, som resulterede i en global massedød, hvor over halvdelen af alle dyrearter uddøde, og som bl.a. omfattede dinosaurernes uddøen. Dette nummer af Geoviden indeholder mere om hvorfor Stevns Klint er så enestående samt baggrunden for udpegningen.

Af M. Binnerup (ansvarshavende, GEUS) i samarbejde med redaktionsgruppe, Geoviden nr. 3, 2014 (ISSN1604-6935). Læs hele rapporten på geocenter.dk

8. Overfladevand

Ny fauna fundet i dansk grundvand og i danske drikkevandsanlæg - beskrivelse af faunaen og DNA karakterisering af rentvands-, overfladevands- og grundvandsdyr

En rapport fra GEUS beskriver fundet af en ny fauna med små krebsdyr i grundvand og i rentvandssystemer med drikkevand. Faunaen er tilpasset de specielle forhold, der findes i grundvand, råvand og i rentvand i rørsystemer. Dyrene er en naturlig del af det økosystem, der findes i grundvandsmagasinerne.

Af W. Brüsch, L.V. Fredslund, T.B. Bech og C.S. Jacobsen (GEUS), GEUS-rapport nr. 50, 2014. Læs hele rapporten på geus.dk

Risikovurdering af lossepladser påvirkning af overfladevand

Miljøprojektet omhandler de særlige udfordringer, der gør sig gældende, når gamle lossepladser undersøges og vurderes i forhold til om de udgør en trussel for vandløb, søer, fjorde eller kystområder. Projektet indeholder en opgørelse over antallet af gamle lossepladser i Danmark

(ca. 3.000). Lossepladserne varierer meget i både alder, størrelse, affaldstyper og fysisk placering i landskabet, hvilket har afgørende betydning for deres påvirkning af overfladevand. På den baggrund er lossepladserne inddelt i 6 typologier.

De stoffer, som findes i lossepladser, er i rapporten opdelt i "klassiske" perkolatparametre, miljøfremmede organiske stoffer og tungmetaller. I forhold til truslen mod overfladevand er forekomsten af organisk stof, ammonium og jern fundet særligt interessante. Transportveje fra losseplads mod overfladevand afhænger af lossepladsens typologi, og er i rapporten inddelt i umættet transport, grundvandstransport, overfladeafstrømning/intern afstrømning af perkolat og drænastrømning. Dertil kommer attenuering (ionbytning, udfældning/opløsning, reduktion/oxidation, sorption/desorption og nedbrydning), der for mange af stofferne kan være betydelig.

Rapporten redegør for en række forskellige undersøgelses- og risikovurderingsmetoder, der egner sig til at vurdere lossepladsers påvirkning af overfladevand. Med udgangspunkt i Miljøstyrelsens screeningsværktøj, der er opdelt i en automatisk og en bearbejdet screening, foreslås en trinvis fremgangsmåde, der er beskrevet nærmere i rapporten. Af P.L. Bjerg, A.T. Sonne (DTU), N. Tuxen, S.S. Nielsen og S. Roost (Orbicon), Region Midtjylland, Region Syddanmark og Miljøstyrelsen. Miljøprojekt nr. 1604, oktober 2014 (ISBN nr. 978-87-93283-03-9). Læs hele rapporten på mst.dk

Cheminovas kviksølvforurening ved Harboøre Tange – skal fiskeriforbuddet opretholdes?

I artiklen argumenterer forfatteren for en opretholdelse af fiskeriforbuddet i den sydvestlige Nissum Bredning. Selvom der er gået mange år siden spild og udledninger af kviksølv forurenede Nissum Bredning, findes kviksølv fortsat i havbunden, og et forbud mod fiskeri med slæbende redskaber, som mobiliserer kviksølv i sedimenter, synes derfor velbegrundet.

Af H.U. Riisgård (SDU), dansk kemi nr. 11, oktober 2014, s. 7 (ISSN 0011-6335).

9. Andet

Kontante fordele i genbrug af jord

Ved at tænke genanvendelse tidligt i planlægningen af bygge- og anlægsprojekter kan affaldsmængder, transport og CO₂-udledning minimeres. Artiklen beskriver et eksempel på dette, hvor der i forbindelse med etablering af et parkareal et sted i kommunen blev leveret jord fra et andet sted i kommunen, hvor der blev foretaget udgravning til regnvandssøer.

Af K. Mesterton (Gladsaxe Kommune), E. Zib (Grøntmij) og J. Lemming (Bygherreforeningen), Teknik & Miljø nr. 10, oktober 2014, s. 50-51 (ISSN 1902-2654).

ATV-mødet "Det gode udbud"

Mødet handlede om, hvordan udbudsprocessen kan gøres mere enkel og ukompliceret med henblik på at gøre processen mindre ressourcekrævende og mere innovativ. På mødet var der blandt andet indlæg om de juridiske rammer for udbud, herunder de seneste EU-udbudsregler, og udbudsprocessen blev præsenteret fra forskellige vinkler, henholdsvis region, rådgiver og totalentreprenør.

Abstractsamling fra ATV Jord og Grundvands møde den 8. oktober 2014 kan downloades på atv-jord-grundvand.dk

kursus KALENDEREN

Andre møder

Dato	Hvem	Hvad	Hvor	Mere info
12.-15. januar 2015	Battelle	Eighth International Conference on remediation and management of contaminated sediments	New Orleans, Louisiana	http://www.battelle.org/media/conferences/sedimentscon
14.-16. januar 2015	DTU Miljø - Institut for Vand og Miljøteknologi	Efteruddannelse - Risikovurdering af forurenede grunde	DTU, Bygning 101A, Mødeceter, Anker Engelundsvej 1, 2800 Kgs. Lyngby	http://www.env.dtu.dk/undervisning/efteruddannelse
14. januar 2015	DSP/ InnoMT	Workshop om jord - mindre jord på lastbiler	Regionernes Hus, Dampfærgevej 22, 2100 København	
28. januar 2015	ATV Jord og grundvand	Nedbrydning af miljøfremmede stoffer i umættet og mættet zone		http://www.atv-jord-grundvand.dk/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=1&Itemid=50
25. februar 2015	DSP/ NVTC	Vandrensning, Vandinnovation og Vandsamarbejde	Teknologisk Institut, Kongsvang Alle 29, 8000 Aarhus C	
26. februar kl. 15 - 19	Danish Soil Partnership	DSP - Organisation, Markedsføring og Salg	Miljøstyrelsen, Strandgade 29, 1401 København K	
9. marts 2015	ATV Jord og Grundvand	Temadag (emne/titel oplyses senere)	Vingsted	http://www.atv-jord-grundvand.dk/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=1&Itemid=50
10.-11. marts 2015	ATV Jord og grundvand	Vintermøde 2015	Vingsted	http://www.atv-jord-grundvand.dk/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=1&Itemid=50
25.-26. marts 2015	Renare Mark	Vårsmøde på Arianda	Clarion Hotel Arianda, Sweden	http://wp.renaremark.se/2014/09/varsmote-pa-arianda/
14. april 2015	ATV Jord og Grundvand	Grund- og drikkevandskvalitet		http://www.atv-jord-grundvand.dk/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=1&Itemid=50
April 2015	Ministry of Environment, Slovak Republic	International Conference on Contaminated Sites	Bratislava, Slovakiet	http://contaminated-sites.sazp.sk/
18.-21. maj 2015	Battelle	Third International Symposium on Bioremediation and Sustainable Environmental Technologies	Miami, Florida	http://www.battelle.org/biosymp
19.-20. maj 2015	KTC-Envina	Natur- og miljøkonference	Comwell, Skovbrynet 1, Kolding	
28. maj 2015	ATV Jord og grundvand	Grundvandskortlægning og indsatsplaner		http://www.atv-jord-grundvand.dk/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=1&Itemid=50
9.-12. juni 2015	GTZ-Deltares	AquaConsoil 2015	Copenhagen	http://www.aquaconsoil.org/
17. juni 2015	ATV Jord og Grundvand	Basistilstandsrapporten		http://www.atv-jord-grundvand.dk/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=1&Itemid=50

Regionernes Videncenter for
Miljø og Ressourcer

Regionernes Videncenter for Miljø og Ressourcer

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø
jordforurening@regioner.dk
www.jordforurening.info
Fax 3529 8300

Jordforurening.info

udgives af Regionernes
Videncenter for Miljø og Ressourcer
udkommer fire gange årligt
på papir og elektronisk

Redaktør: Kit Jespersen
Layout: bgraphic